Institutionen för socialt arbete

Stockholms universitet

Kursplan

för kurs på grundnivå

Socialt arbete II med inriktning mot omsorg om äldre och funktionshindrade **60.0 Högskolepoäng**

60.0 ECTS credits

Social Work II for the Care of Elderly and Disabled Persons

Kurskod:	SUF450
Gäller från:	VT 2011
Fastställd:	2008-12-03
Ändrad:	2010-12-08
Institution	Institutionen för socialt arbete
Huvudområde:	Socialt arbete
Fördjupning:	G1F - Grundnivå, har mindre än 60 hp kurs/er på grundnivå som förkunskapskrav

Beslut

Fastställd av institutionsstyrelsen vid institutionen för socialt arbete - Socialhögskolan - vid Stockholms universitet.

Förkunskapskrav och andra villkor för tillträde till kursen

Godkänd Samhällsvetenskap och juridik I, 60 hp, och Socialt arbete I, 30 hp, inom Socionomprogrammet med inriktning mot omsorg om äldre och funktionshindrade.

Kursens uppläggning

Provkod	Benämning	Högskolepoäng
PFT4	Professionsspecifika färdigheter	1
PFT5	Professionsspecifika färdigheter	1
S2AT	Att leda i socialt arbete	7
S2LS	Livslopp och sociala problem	10
S2PR	Handledd studiepraktik	21
S2SA	Socialt arbete för äldre	7
S2SF	Socialt arbete för personer med funktionsnedsättning	7
S2UT	Utredningsmetodik	6

Kursens innehåll

Teori och praktik i socialt arbete.
Framtida yrkesroll i relation till socialt arbete med äldre och personer med funktionsnedsättning.
Centrala kunskapsområden såsom
- människans utveckling samt inre och yttre villkor i relation till olika livsfaser och livsbetingelser
- socialt arbete för äldre samt för personer med funktionsnedsättning.
Sociala utredningar.
Ledarskap i socialt arbete.
Professionsspecifika färdigheter.

Förväntade studieresultat

Efter genomgången kurs ska studenten kunna
identifiera, utreda, beskriva och analysera centrala aspekter av socialt arbete med äldre och personer med funktionsnedsättning på individ-, grupp- och organisationsnivå,

under handledd studiepraktik tillämpa teoretiska kunskaper i socialt arbete,
beskriva och analysera sin personliga utveckling i fråga om självkännedom, empatisk förmåga, professionellt bemötande och förhållningssätt.

MOMENTENS INNEHÅLL OCH FÖRVÄNTADE STUDIERESULTAT

Livslopp och sociala problem, 10 hp
Lifecourse and Social Problems

Innehåll
Teoretiska perspektiv i socialt arbete.
Sociala problem i olika livsfaser.
Barn och ungdomar i utsatta livssituationer.
Migration och integration.
Missbruk och dess konsekvenser
Fattigdomens villkor och konsekvenser.
Betydelsen av klass, kön, ålder och etnicitet i det sociala arbetet.

Förväntade studieresultat
Efter genomgånget moment ska studenten kunna
visa kunskap om, och förståelse för barn, ungdomar och vuxnas livsbetingelser under olika livsfaser,
beskriva och analysera hur migration och integration påverkar människors villkor,
beskriva och analysera hur fattigdom och missbruk påverkar människors villkor,
förstå betydelsen av klass, kön, ålder och etnicitet under olika livsfaser.

Socialt arbete för personer med funktionsnedsättning, 7hp
Social Work with Disabled Persons

Innehåll
Utformning av stöd för människor med funktionsnedsättning.
Autonomi, empowerment, delaktighet.
Möten och samspelsprocesser i ett socialt arbete med människor med funktionsnedsättning.
Samverkan och samarbete med den enskildes behov i fokus.
Organisering av vardagligt stöd.
Etik och förhållningssätt.
Kvalitetsutveckling.

Förväntade studieresultat
Efter genomgånget moment ska studenten kunna
använda relevanta perspektiv och teorier samt aktuell lagstiftning för att problematisera och granska det sociala arbetet för människor med funktionsnedsättning,
visa på kunskap om perspektiv och teorier för att utveckla stöd och service i enlighet med aktuell lagstiftning och befintliga styrdokument,
visa på kunskap om socialt arbete i samarbete med enskilda,
reflektera över omsorgsrelationer och över den egna rollen i det sociala arbetet med människor med funktionsnedsättning
evaluera sitt kunnande och formulera lärobehov i förhållande till ett specifikt problem.

Socialt arbete för äldre, 7 hp
Social Work with Elderly Persons

Innehåll
Samhällets insatser för äldre personer, äldreomsorgens organisation och aktörer.
Demografisk utveckling och äldreomsorg i ett framtidsperspektiv.
Begrepp, teorier och metoder i socialt arbete för äldre.
Äldre utanför äldreomsorgen (ekonomiskt utsatta äldre, äldre med invandrarbakgrund, äldre missbrukare med flera).
Anhörigskap.
Äldreomsorg i ett mångfaldsperspektiv (genus, generation, klass, etnicitet).

Förväntade studieresultat
Efter genomgånget moment ska studenten kunna
analysera den äldre människans situation kopplat till samhällets äldreomsorg, dess organisation och

professioner,
analysera hur sociala och existentiella faktorer kan påverka den äldre människans situation,
problematisera äldreomsorgens plats i samhället och i ett framtidsperspektiv,
tillämpa begrepp, teorier och metoder som är vanligt förekommande inom äldreomsorgen,
förklara varför olika grupper kan falla utanför äldreomsorgens ram,
reflektera över anhörigas roll i äldreomsorgen,
analysera äldreomsorgen ur ett mångfaldsperspektiv (genus, generation, klass, etnicitet).

Utredningsmetodik, 6 hp
Investigation and Assessment in Social Work

Innehåll
Den rättsliga grunden för ärendehandläggning.
Metodologiska aspekter vid en social utredning.
Behovsbedömning, beslut om, och uppföljning av, individuellt inriktade insatser.
Dokumentation och bevarande av handlingar.
Etik och förhållningssätt.

Förväntade studieresultat
Efter avslutat moment ska studenten kunna
redogöra för den rättsliga grunden och dokumention vid behovsbedömning,
förklara vad utredning, behovsbedömning, beslut och uppföljning av individuellt anpassade sociala insatser innebär,
beskriva olika former av bemötande och etiska förhållningssätt i kontakten med de enskilda, anhöriga samt andra professioner,
tillämpa ovanstående lärandemål och kritiskt granska handläggningsprocessen.

Handledd studiepraktik, 21 hp
Supervised Field Work Training

För tillträde till momentet handledd studiepraktik krävs att momenten på termin 4 är fullgjorda.

Innehåll
Socialt arbete med äldre och personer med funktionsnedsättning.
Att leda i socialt arbete.
Sociala problem och sociala processer.
Teorier i praktiken.
Yrkesidentitet och yrkesrollen i ett organisatoriskt sammanhang.
Självkännedom och inlärningsprocesser.
Kommunikation och samspel.

Förväntade studieresultat
Efter genomgånget moment ska studenten kunna
analysera och förstå sociala processer på individ-, grupp- och samhällsnivå,
förstå sambandet mellan, och betydelsen av, det sociala arbetets teorier i praktik,
reflektera över den kommande yrkesrollen och den egna framtida yrkesteorin,
evaluera sitt kunnande och formulera lärobehov i förhållande till den framtida yrkesrollen,
beskriva yrkesrollen i ett övergripande organisatoriskt sammanhang samt förstå organiseringens betydelse för det egna handlingsutrymmet,
reflektera över den egna läroprocessen och handledningens betydelse,
vara öppen för att etablera kontakt i organisatoriska och psykosociala sammanhang.

Att leda i socialt arbete, 7 hp
Leadership in Social Work

Innehåll
Introduktion av organisation och ledarskap som kunskapsfält.
Ledarskapsteorier och modeller.
Ledarskap i människovårdande organsationer.
Chef och ledare ur ett verksamhets- och personalperspektiv.
Ledarskapsperspektiv ur ett mångfaldsperspektiv (genus, generation, klass och etnicitet).

Förväntade studieresultat
Efter genomgånget moment ska studenten kunna
sätta in organisation och ledarskap i ett kontextuellt sammanhang,
förstå och tillämpa olika ledarskapsteorier och modeller samt kunna reflektera över och analysera konsekvenserna av dessa,
beskriva och problematisera yrkesrollen utifrån ett verksamhets- och personalperspektiv,
visa kunskap om, och reflektera över mångfald ur ett organisations- och ledarskapsperspektiv.

Professionsspecifika färdigheter, 2 hp
Professional Skills

Innehåll
Yrkesroll, etik och empati.
Den egna personens betydelse för samverkan med andra.
Samspels- och samtalsövningar.
Bearbetning av erfarenheter under praktiken.

Förväntade studieresultat
Efter genomgånget moment ska studenten kunna
genom aktivt deltagande och dialog
beskriva och analysera sin personliga utveckling i relation till lärandeprocessen,
beskriva och analysera sina etiska överväganden,
beskriva och analysera sin egen delaktighet i studentledda färdighetstränande inslag.

Undervisning
Undervisningen sker i form av föreläsningar, seminarier och tillämpningsövningar.

Kunskapskontroll och examination
Examination sker individuellt och i grupp genom skriftliga och muntliga redovisningar.

Betygssättning sker enligt sjugradig, målrelaterad betygsskala.
A=Utmärkt
B=Mycket bra
C=Bra
D=Tillfredsställande
E=Tillräckligt
Fx=Otillräckligt
F=Helt otillräckligt

För momentens betygskriterier, se separata momentbeskrivningar.

För godkänt krävs lägst betygsgraden E på samtliga moment, betygssatta enligt sjugradig betygsskala. Slutbetyg för hela kursen baseras på ett medeltal av momentbetygen och på respektive moments omfattning.

Momentet Handledd studiepraktik, 21 hp samt momentet Professionsspecifika färdigheter, 2 hp är undantagna från sjugradig betygsskala och betygssätts med tvågradig betygsskala
G=Godkänd
U=Underkänd

Beträffande regler för examination och omexamination, fastställda av institutionsstyrelsen, se separat blad.

Student har rätt att begära omtentamen med annan examinator om han/hon har underkänts på samma moment vid två tidigare tillfällen. Framställan härom ska göras skriftligt till studierektor inom ett år efter avslutat moment.

Övrigt
Litteraturlistorna revideras inför varje termin och eventuella ändringar finns införda i kursplanen senast 31/12 respektive 30/6.

Kurslitteratur
Livslopp och sociala problem, 10 hp

Lifecourse and Social Problems

Andersson, G. (2008) Utsatt barndom: olika vuxenliv. Allmänna Barnhuset.

Billinger, K & Hübner, L (red) (2009) Alkohol och droger: samhällsvetenskapliga perspektiv. Malmö: Gleerups. (valda delar)

Eriksson, M (red) (2008) Barns röster om våld: att tolka och förstå. Malmö: Gleerups.

Gunnarsson, E. (2002) Det utsatta livsloppet i skuggan av de gynnade generationerna.
Institutionen för socialt arbete, Särtryck 132 ur Socialvetenskaplig tidskrift vol 9:4, (s 357-374).

Jeppson Grassman, E, Antonson, S, Ståhl, R, Svedberg, L (2003) Att drabbas och forma sitt liv: strategier bland funktionshindrade och arbetslösa. Lund: Studentlitteratur.

Jeppson Grassman, E & Hydén, L-C (2005) Kropp, livslopp och åldrande: några samhällsvetenskapliga perspektiv. Lund: Studentlitteratur. (valda delar)

Meuwisse, A & Swärd, H (red) (2002) Perspektiv på sociala problem. Stockholm: Natur och Kultur. (valda delar)

Peterson, A & Hjerm, M (red) (2007) Etnicitet: perspektiv på samhället. Malmö: Gleerups. (valda delar)

Schlytter, A & Linell, H (2008) Hedersrelaterade traditioner i en svensk kontext: en studie av omhändertagna flickor. Rapport 2008:2. Sollentuna: FoU Nordväst.

Socialstyrelsen (2006) Social rapport 2006. Stockholm: Socialstyrelsen.

Woodhead, M. & Montgomery, H. (eds) (2003) Understanding Childhood: an interdisciplinary approach. Chichester, UK: The Open University. (valda delar)

Därutöver tillkommer artiklar samt en skönlitterär bok som väljs i samråd med läraren.

Socialt arbete för personer med funktionsnedsättning, 7 hp
Social Work with Disabled Persons

Askheim, O. P. (2003) Fra normalisering till empowerment: ideologi og praksis i arbeid med funksjonshemmede. Oslo: Gyldendal Norsk förlag.

Bischofsberger, E. (2001) Autonomi och integritet. I: Andersson, S-O. (red) Lidandet och makten. Stockholm: Gothia.

Brunt, D. & Hansson, L. (2005) Att leva med funktionshinder. Livssituation och effektiva vård- och stödinsatser. Lund: Studentlitteratur.

Grönvik, L. & Söder, M. (2008) Bara funktionshindrad? Malmö: Gleerups, (sid. 9-115).

Henriksen, J-O. (2001) Etik i arbete med människor. Lund: Studentlitteratur.

Ineland, J., Molin, M. & Sauer, L. (2009)
Utvecklingsstörning, samhälle och välfärd.
Malmö: Gleerup. (sid. 9-90 samt kap. 8 och 9)

PROP 1999/2000:79 Från patient till medborgare. Nationell handlingsplan för handikappolitiken.

Socialstyrelsen (2007) Bostad med särskild service för vuxna enligt LSS. Stöd för rättstillämpning och handläggning. Stockholm: Socialstyrelsen, (kap. 1-8).

Socialstyrelsen (2005) Individuell plan på den enskildes villkor. Slutrapport. Stockholm: Socialstyrelsen (50 s).

Socialstyrelsen (2007) Socialt arbete med personer med funktionshinder. Förslag till kompetensbeskrivning för handläggare. Stockholm: Socialstyrelsen.

SOU 1999:21. Lindqvists nia: nio vägar att utveckla bemötandet av personer med funktionshinder. Stockholm: Fritzes.

SOU 2006:100. Ambition och ansvar: Nationell strategi för utveckling av samhällets insatser till personer med psykiska funktionshinder: Slutbetänkande från Nationell psykiatrisamordning. Stockholm: Fritzes (Utdrag och kommentarer).

Öquist, O. (2003) Systemteori i praktiken. Systemteorins tillämpning inom utbildning, vård, socialt arbete. Stockholm: Gothia.

Därutöver tillkommer artiklar efter anvisning av lärare samt valfri litteratur med relevans för det sociala arbetet för människor med funktionsnedsättning.

Socialt arbete för äldre, 7 hp
Social Work with Elderly Persons

Gunnarsson, E. (2002) Äldre utanför äldreomsorgen. Stockholm: Socialstyrelsen.

Gurner, U. (2003) Dirigent saknas i vård och omsorg för äldre. Stockholm: Natur och kultur.

Hagman, L., Henriksson, L. & Wånell, S-E. (2009)
Äldre med psykiska funktionshinder - en kartläggning, delrapport 3. Stockholm: Stiftelsen Stockholms läns äldrecentrums rapportserie nr. 2009:6 (56 s)

Jeppsson Grassman, E. (red.) (2002) Anhörigskapets uttrycksformer. Lund: Studentlitteratur (valda delar, 110 s).

Ljungdal, B. & Wånell, S-E. (2009) Äldre med psykiska funktionshinder - en kartläggning 2008. Stockholm: Stiftelsen Stockholms läns äldrecentrums rapportserie nr. 2009:5 (45 s)

SOU 2008:51 Värdigt liv i äldreomsorgen. Betänkande av Värdighetsutredningen. Stockholm: Fritzes (valda delar, 90 s)

Szebehely, M. (2004) Nya trender, gamla traditioner. Svensk äldreomsorg i europeiskt perspektiv. I: Framtiden i samtiden - könsrelationer i förändring i Sverige och omvärlden. Stockholm: Institutet för framtidsstudier. Även som särtryck: Institutionen för socialt arbete.Särtrycksserien Nr 144.

Thorslund, M. & Wånell, S.E. (red) (2006) Åldrandet och äldreomsorgen. Lund: Studentlitteratur (valda delar, 180 s).

Tornstam, L. (2005) Åldrandets socialpsykologi (7:3 rev upplagan) Stockholm: Norstedts akademiska förlag (valda delar 130 s).

Torres, S. & Magnússon, F. (red)(2010)
Invandrarskap, äldrevård och omsorg.
Malmö: Gleerups (178 s).
Därutöver tillkommer artiklar, ca 100 s.

Utredningsmetodik, 6 hp
Investigation and Assessment in Social Work

Clevesköld, L., Lundgren, L. & Thunved, A. (senaste upplagan) Handläggning inom Socialtjänsten. Stockholm: Norstedts juridik.

Norström, C. & Thunved, A. (senaste upplagan) De nya sociallagarna med kommentarer, lagar och författningar. Stockholm: Norstedts juridik.

Pettersson, U. (2002) Etik och socialtjänst. Stockholm: Gothia.

Skau, G-M. (2007) Mellan makt och hjälp. Stockholm: Liber.

SOSFS 2006:5 Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om dokumention vid handläggning av ärenden

och genomförande av insatser enligt SoL, LVU, LVM och LSS.

SOSFS 2006:11 Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för kvalitet i verksamhet enligt SoL, LVU, LVM och LSS.

Dessutom tillkommer valfri artikel eller rapport som väljs och redovisas i samråd med lärare.

Handledd studiepraktik, 21 hp
Supervised Field Work Training

Gerdman, A. (2003) Klient, praktikant, handledare: om att utveckla en egen yrkesteori: handledning av studerande inom vård- och omsorgsutbildningar. Stockholm: W&W.

Holm, U. (2009) Det räcker inte att vara snäll : om empati och professionellt bemötande i människovårdande yrken.
Stockholm: Natur & kultur.

Mattson, T. (2010) Intersektionalitet i socialt arbete : teori, reflektion och praxis.
Malmö: Gleerups

Svensson, K., Johnsson, E. & Laanemets, L. (2008) Handlingsutrymme. Utmaningar i socialt arbete.
Stockholm: Natur och kultur.

Valbar litteratur, ca 500 s, i samråd med lärare och praktikhandledare.

Att leda socialt arbete, 7 hp
Leadership in Social Work

Ekberg, K.(red.) m.fl. (2006) Tid för utveckling? Lund: Studentlitteratur.

Flaa, P. m.fl. (1998) Introduktion till organisationsteori. Lund. Studentlitteratur.

Holmberg, I. & Henning, R. (2003) Offentligt ledarskap: om förändring, förnyelse och nya ledarideal. Lund: Studentlitteratur.

Lind Nilsson, I. & Gustafsson, L. (2006) Ledarskapets yttre och inre resa. Lund: Studentlitteratur.

Mlekov, K. & Widell, G. (2003) Hur möter vi mångfalden på arbetsplatsen. Lund: Studentlitteratur.

Thylefors, I. (2007) Ledarskap i human serviceorganisationer. Stockholm: Natur och kultur.

Tullberg, M. (2006) Med ljuset på: ledare och ledda i äldreomsorgen. Stockholm: Liber.

Wahl, A. (2001) Det ordnar sig. Teorier om organisation och kön. Lund: Studentlitteratur.

Professionsspecifika färdigheter, 2 hp
Professional Skills

Andersen, T. (2003) Reflekterande processer : samtal och samtal om samtalen. Stockholm: Mareld (valda delar ca 100 s).

Maltén, A. (1998) Kommunikation och konflikthantering : en introduktion. Lund: Studentlitteratur (200 s)